

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1496/2022
01.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Зорице Булајић, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јован Продановић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Зеленило“ Панчево, чији су пуномоћници Бранислав Бјелица и Зоран Крстић, адвокати из ..., уз учешће умешача на страни туженог Града Панчева, чији је законски заступник Градско правобранилаштво Града Панчева, ради исплате по тужби и утврђења по противтужби, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4383/21 од 24.12.2021. године, у седници одржаној 01.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4383/21 од 24.12.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4383/21 од 24.12.2021. године, у делу којим је одлучено о тужбеном захтеву и трошковима поступка и пресуда Основног суда у Панчеву П1 574/19 од 12.05.2021. године, исправљена решењем истог суда П1 574/19 од 23.06.2021. године, у делу за исплату топлог оброка, регреса и трошкова поступка, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му исплати, за период од 01.11.2016. године до 31.10.2019. године, на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора износ од 73.546,57 динара и на име накнаде трошкова исхране у току рада износ од 71.110,94 динара, са припадајућом законском затезном каматом на појединачне месечне износе од доспелости па до исплате (ближе одређено у ставовима четвртном и петом изреке првостепене пресуде) и **ОДБИЈА СЕ** захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

У преосталом делу ревизија туженог се **ОДБИЈА**.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 46.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 574/19 од 12.05.2021. године, исправљеном решењем истог суда П1 574/19 од 23.06.2021. године, ставом првим изреке, дозвољено је расправљање по прејудицијелној противтужби. Ставом другим изреке, дозвољено је ступање у парницу умешача Града Панчева на страни туженог. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев туженог – противтужиоца из прејудицијелне противтужбе којом је тражено да се утврди да тужилац – противтужени као запослени код корисника јавних средстава нема право на наплату – исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији РС од 18.03.2015. године и Посебног колективног уговора за јавна и јавнокомунална предузећа Града Панчева од 25.06.2015. године за време важења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, као и да се обавезе тужилац – противтужени да туженом – противтужиоцу накнади све парничне трошкове са законском затезном каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим и петим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу за период од 01.11.2016. године до 31.10.2019. године на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати укупан износ од 73.546,57 динара и на име накнаде трошкова исхране у току рада укупан износ од 71.110,94 динара, све са законском затезном каматом на појединачно опредељене месечне износе од доспелости до исплате. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 130.386,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4383/21 од 24.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе туженог и умешача на страни туженог и првостепена пресуда потврђена у ставу трећем, четвртном, петом и шестом изреке, као и решење првостепеног суда од 23.06.2021. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев умешача на страни туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложио да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

Правноснажном пресудом, одлучено је по тужби за исплату накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада и по противтужби ради утврђења.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији израженим у пресудама на које је ревидент указао, Врховни суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон), и утврдио да је ревизија основана у делу одлуке којом је одлучено о тужбеном захтеву.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у радном односу код туженог на неодређено време. У утуженом периоду послодавац је накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора исплаћивао запосленима у складу са Правилником о зарадама, накнадама зараде, додацима на зараде и друга примања. Износи досуђени тужиоцу представљају разлику накнаде трошкова исхране у току рада и регреса у вредности прописаној Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике („Службени гласник РС“ бр. 27/15 од 18.03.2015. године, ступио на снагу 26.03.2015. године) и Посебним колективним уговором за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева („Службени гласник РС“ бр. 59/2015, који је ступио на снагу 03.07.2015. године) и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцу - противтуженом за утужени период. Оба Посебна колективна уговора садрже идентичну одредбу у погледу висине наведених трошкова. Висина потраживања утврђена је на основу налаза вештака економско-финансијске струке.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је примењујући чланове 118, 246, 256. и 257. Закона о раду, члана 9. став 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, члан 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и члан 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавнокомунална предузећа Града Панчева, оценио да тужилац основано потражује мање исплаћену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес у складу са посебним колективним уговорима, те да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зараде и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду исхране у току рада и регрес, па је усвојио тужбен захтев тужиоца. Како се ради о истом идентитету спора, из истих разлога је одбио противтужбени захтев туженог.

Другостепени суд прихвата дате разлоге првостепеног суда, с тим што додаје да иако се трошкови за исхрану у току рада и регрес сматрају зарадом у ширем смислу тог појма одређеног чланом 105. став 3. Закона о раду (јер се на ова примања плаћају порези и доприноси који терете зараду) и чланом 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду, ова накнада има карактер накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не карактер накнаде за обављени рад из чланова 106. и 107. Закона о раду, па се и из ових разлога не могу применити правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зараде.

По оцени Врховног суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови на правилно утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 1. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, број 116/14 – ступио на снагу 28.10.2014. године)

прописано је да се овим законом привремено уређује основица, односно вредност радног часа, вредност бода и вредност основне зараде, за обрачун и исплату плата, односно зарада као и других сталних примања изабраних, именованих, постављених и запослених лица код корисника јавних средстава, с циљем очувања финансијског система у Републици Србији и система плате и зарада у јавном сектору. Чланом 3. став 1. истог закона прописано је да се у овом закону платом сматра зарада запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законом који уређује радне односе, односно плате изабраног, именованог и постављеног лица и запосленог код корисника јавних средстава утврђена у складу са законима који уређују плате у државним органима, органима локалне власти, организацијама обавезног социјалног осигурања и јавним службама. У члану 4. истог закона, прописано је да су ништаве одредбе општег или појединачног акта (осим појединачног акта којим се плата повећава по основу напредовања) којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи, на основу којих се повећава износ плата и другог сталног примања код субјеката из члана 2. овог закона, донет за време примене овог закона.

Под зарадом сматрају се примања из радног односа као што је, између осталог, и накнада за исхрану у току рада, што произлази из одредбе члана 105. Закона о раду, а појам зараде у складу са Законом о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, подразумева зараду утврђену у складу са законом који уређује радне односе. Другачијим тумачењем појма зараде не би био испуњен циљ Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (члан 1), јер би то значило селективну примену закона, имајући у виду да коефицијент за обрачун плате изабраних, именованих и постављених лица и запослених у складу са Законом о платама у државним органима и јавним службама, садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, на које се као и на запослене код туженог примењује Закон о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава.

Имајући у виду наведено, као и чињеницу да је тужени корисник буџетских средстава, то се на туженог, осим поменутог закона, примењује и Закон о буџету и Закон о буџетском систему, па обавезе које преузима морају одговарати апропријацији која му је одобрена за ту намену у одговарајућој буџетској години (члан 54. Закона о буџетском систему). С обзиром да су правила из Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, Закона о буџету и Закона о буџетском систему императивне природе која се морају безусловно поштовати, без права да се у њима било шта мења, код буџетског финансирања плата код туженог није могуће применити корективно правило из члана 8. став 2. Закона о раду, јер је управо законом одређен начин утврђивања основице за плате. Због тога, по схватању Врховног суда, одредбе Посебног колективног уговора, донете након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, ништаве су и као такве не могу да производе правно дејство (ПКУ не може бити супротан закону на основу члана 103. ЗОО у вези члана 240. Закона о раду), због чега су нижестепене пресуде преиначене и тужбени захтев тужиоца одбијен.

У преосталом делу, ревизија туженог је одбијена, јер је прејудицијелна противтужба туженог поднета је 11.09.2020. године ради утврђења да тужилац-противтужени нема право на наплату-исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на триторији Републике Србије од 18.03.2015. године и Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева од 25.06.2015. године за време важења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 116/2014). У конкретном случају, противтужбени захтев за утврђење је формулисан тако да са тужбеним захтевом за чинидбу – исплату новчаних износа чини неодвојиву целину, имајући у виду да тужилац тражи исплату накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора и трошкова за исхрану у току рада, а да се противтужбом туженог тражи да се утврди да тужилац нема право на исплату наведених накнада. Како се тужба (противтужба) за утврђење на основу члана 194. став 2. ЗПП може поднети ако тужилац има правни интерес да суд утврди постојање, односно непостојање неког спорног права или правног односа, пре доспелости захтева за чинидбу из истог односа, а у овом поступку то није случај, јер су потраживања доспела, то овај суд налази да је правилно одбијен противтужбени захтев.

На основу изложеног члана 414. став 1. и 416. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу другом и трећем изреке.

Тужени је делимично успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. став 1, 154. став 2. и 163. став 2. ЗПП припадају опредељени трошкови парничног поступка, који обухватају трошкове на име: састава одговора на тужбу од стране адвоката 9.000,00 динара, заступања на три одржана рочишта по 10.500,00 динара и једном неодржаном рочишту 6.000,00 динара, све према Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи, док трошак на име састава жалбе и ревизије од стране адвоката, као и трошак судских такси није признат јер захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП. Како су преиначене нижестепене пресуде и одбијен тужени захтев, поводом ревизије туженог, то су преиначене нижестепене пресуде и у погледу одлуке о трошковима, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу четвртом изреке.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**